GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șese lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 59. *Dumineca, 15 (27) Martie.* 1887.

Brașovŭ, 14 Martie 1887.

Se apropiă anulŭ, de când ne aflămŭ în resboiu vamalŭ cu România, și încă nu s'a făcutŭ mai nimicŭ spre a face sĕ înceteze acéstă calamitate, de ale căreia triste urmărĭ sufere mai multŭ séu mai puținŭ poporațiunea ambelorŭ state.

De unŭ timpŭ încóce, de când au stagnatŭ érășĭ tractările între guvernulŭ austro-ungarŭ și românŭ privitóre la convenția comercială, s'a anunțatŭ mai de multe orĭ, că în Viena se aștéptă sosirea ministrului Sturdza, cu scopŭ de a reîncepe negociările. Până aḑĭ însĕ nu s'a arătatŭ nicĭ unŭ delegatŭ alŭ guvernului românŭ în acéstă afacere și acum auḑimŭ din nou, că ḑilnicŭ se aștéptă sosirea delegațilorŭ din România.

De astă-dată, se asigură, d-lŭ Sturdza va fi acompaniatŭ de d. Aurelianŭ, care fusese președintele comisiunei române la tractările din Maiu anulŭ trecutŭ. Imprejurarea, că a mai fostŭ însărcinatŭ și d. Aurelianŭ a lua parte la conducerea negociărilorŭ, sĕ fi produsŭ în Pesta órecare impresiune neplăcută.

Incă la tractările din anulŭ trecutŭ d. Aurelianŭ a avutŭ marĭ dispute cu deosebire cu delegații ungurĭ, din causă că d-sa nu voia nicĭdecum sĕ cedeze în cestiunea vitelorŭ și a cerealelorŭ. Afară de acésta d. Aurelianŭ este cunoscutŭ ca celŭ mai de frunte representantŭ alŭ politicei vamale de sine stătătóre în România, cu scopŭ de a se crea o industria română și de a se protegia cea esistentă.

Póte că din causele acestea cei din Pesta nu au fostŭ tocmai încântațĭ, când au auḑitŭ că guvernulŭ românŭ trimite și pe d. Aurelianŭ la negociările, ce au sĕ rĭncépă. Dér noi credemŭ, că presența d-lui Aurelianŭ, alŭ căruia tactŭ și moderațiune suntŭ îndestulŭ de bine cunoscute, va ușura sĕ se clarifice situațiunea și sĕ scie odată ambele guverne cum stau în acéstă însemnată cestiune, căcĭ până când nu se va întêmpla acésta o înțelegere este cu neputință.

Fóia oficiósă „Fremdenblatt“ ḑicea, că Austro-Ungaria aștéptă votulŭ camerelorŭ române cu privire la convențiunea comercială cu Germania, care va servi de basă a tractărilorŭ sale. Acum însĕ unele foi ca „Neue Freie Presse“ susținŭ, că convențiunea cu Germania nu se póte lua ca basă. Eată ce scrie numitulŭ ḑiarŭ în numĕrulŭ sĕu dela 24 Martie între altele:

„O însemnată diferență în afacerea convenției pentru importulŭ vitelorŭ este, că, Austro-Ungaria voiesce sĕ 'șĭ reserveze dreptulŭ ca în casŭ când Germania cu privire la importulŭ vitelorŭ din România ar lua mĕsurĭ de siguranță în contra provenienţelorŭ austro-ungare, sĕ pótă lua și ea (Austro Ungaria) analóge mĕsurĭ în contra României.“

„Noi credemŭ că convenția asupra vitelorŭ nu va împedeca în cele din urmă înțelegerea între cele două state, décă România voiesce seriosŭ sĕ facă concesiunĭ Austriei pe têrêmulŭ comercialŭ-politicŭ. Noulŭ tractatŭ germano-românŭ ce-i dreptŭ nu ne dă în privința acésta marĭ speranțe. In acestŭ tractatŭ România a reservatŭ unŭ șirŭ de articole pentru a fi supuse tarifului autonomŭ și Germania s'a învoitŭ, deórece se tractéză esclusivŭ de nisce articole carĭ, ca lemne pentru zidirĭ, marfă de lemnŭ ordinară, pălăriĭ din materiă ordinară ș. a., nicĭ că atingŭ comerciulŭ germanŭ dér carĭ pentru esportulŭ Austro-Ungariei suntŭ de o deosebită insemnătate. Asemenea este îndreptată redicarea însemnată a taxei vamale pentru hârtiă, marfă de lână ordinară, piele ordinară, mobile, sticlă ș. a. numai în contra Austro-Ungariei“.

„In motivarea, ce a făcut'o guvernulŭ românŭ tractatului comercialŭ germano românŭ, se ḑice, că aceste posițiunĭ câștigate suntŭ de mare importanță pentru producțiunea română. Unde mai rĕmâne atuncĭ locŭ pentru negociările între Austria și România? Décă declarațiunea guvernului românŭ în espunerea de motive memorată este seriósă și nu numai unŭ mijlocŭ tacticŭ, spre a esercita o presiune asupra Austriei, atuncĭ acțiile încheiărei convenției stau fórte rĕu“.

„Austro-Ungaria va fi fórte aplecată a ceda în cestiunea convențiunei pentru importulŭ vitelorŭ, dér trebuie totuși sĕ i se facă pentru acésta unele concesiunĭ. S'ar păré, că România prin tractatulŭ cu Germania ar voi sĕ încunjure posițiunea Austriei. Ne-arŭ păré rĕu décă așa ar fi, căcĭ asemenĭ apucăturĭ nu reușescŭ în politica comercială, ci potŭ sĕ causeze numai încetarea negociărilorŭ. România trebue sĕ scie ce prețŭ are pentru dênsa esportulŭ de vite. Noi credemŭ că prețulŭ este celŭ puținŭ așa de mare, ca Austria sĕ pótă pretinde, a nu fi înlăturată în favórea altorŭ state“.

„Intr'unŭ articulŭ alŭ unei foi speciale din Bucurescĭ, care se ḑice că l'a scrisŭ d-lŭ Aurelianŭ, s'a afirmatŭ ce-i dreptŭ de curêndŭ, că Austria are necesitate de vitele din România, și că economii românĭ nu vorŭ pretinde nicĭodată unŭ favorŭ pe contulŭ industriei române.“

„Ei bine, nu ne încumetămŭ de a ne da judecata asupra capabilității de jertfire a economilorŭ de vite românĭ, dér agrarii austriacĭ — sĕ ne credă d-lŭ Aurelianŭ — vorŭ susține în totdéuna, că admiterea vitelorŭ române este o mare jertfă. Unŭ tractatŭ de comerciu, care nu ne-ar aduce altŭ avantagiu, decâtŭ d'a ne asigura consumarea, de sigurŭ fórte prețiósă, a boilorŭ românĭ, n'ar puté sĕ'lŭ încheiă nicĭ unŭ guvernŭ în Austro Ungaria.“

Sĕ sperămŭ, că în cele din urmă se va afla vr'unŭ mijlocŭ spre a împăca interesele ambelorŭ state pe câtŭ numai va fi cu putință, și a face sĕ înceteze odată fatalulŭ și păgubitorulŭ rĕsboiŭ vamalŭ.

Din afară.

Organulŭ lui Katkov „Viedomosti“ din Moscva se ocupă cu alianța celorŭ trei împĕrațĭ și amintesce, că durata ei încetéză încă în luna acésta. De aicĭ activitatea febrilă a politicei europene, spre a trage pe Rusia érășĭ în alianța celorŭ trei împĕrațĭ. Acéstă alianță, ḑice Katkov, a adusŭ Rusiei mare pagubă. Acum cei din Berlinŭ punŭ tóte în mișcare, spre a împiedeca ca sĕ nu se desvólte între Francia și Rusia bune relațiunĭ. I s'a datŭ sĕ cunóscă Rusiei, că cancelarulŭ germanŭ va concede Rusiei, de-a purta rĕsboiu cu Austria. In fine ce, din Berlinŭ au amenințatŭ Rusia cu revoluțiunei sperândŭ, că Rusia se va grăbi a cere scutulŭ lui Bismarck. Dér Rusia, continuă Katkov, n'are nevoiă de-a încheia alianță cu vre-o putere europénă, deórece nu voiesce sĕ facă politică activă. Demnitatea Rusiei și interesele ei potŭ fi păstrate numai prin asigurarea libertății ei. Mulțămită alianței celorŭ trei împĕrațĭ, autoritatea Rusiei fù slăbită. Politica, ce-a sprijinit'o până acum Rusia, a adusŭ cu sine, că s'au ruptŭ de ea acele țĕrĭ pentru a cărorŭ independință ea și-a vĕrsatŭ sângele. Rusia póte sĕ-șĭ restabiléscă influința sa în Orientŭ numai atuncĭ, décă va sta pe propriele ei picióre. Sprijinirea din partea Germaniei séu a Austro-Ungariei va face sĕ cadă și mai tare autoritatea ei. Va fi mai bine ca Rusia sĕ se rețină dela orĭ-ce amestecŭ, décă nu va afla de bine, din vre-o causă séu alta, a lucra deja acum de sine stătătorŭ. De acéstă părere este, precum se pare, și guvernulŭ rusescŭ. Rusia nu se gândesce nicĭ pe departe a face acvisițiunĭ teritoriale în Orientŭ. Din contră ea doresce formarea de organisme de sine stătătóre și țarĭ politice în Orientŭ, numai aceste sĕ fiă legate cu Rusia prin credință și prin biserică. „Cu Austro-Ungaria“, încheiă Katkov, „póte sĕ susțină Rusia și fără alianță cele mai bune relațiunĭ, décă cea dintêiu va renunța, de a fi unŭ statŭ balcanicŭ și décă va renunța la politica de cucerire. In casulŭ contrarŭ mai curêndŭ séu mai târḑiu aceste două state vorŭ trebui sĕ se ciocnéscă“.

Din Roma se anunță, că Papa ar fi împărtășitŭ mai multora, că are de gândŭ, ca pe monseniorele Galimberti sĕ-lŭ numéscă secretarŭ de statŭ alŭ Vaticanului, în loculŭ rĕposatului cardinalŭ Antonelli. Galimberti nu este cardinalŭ, cum au fostŭ relatatŭ la începutŭ unele foi germane, ci este „secretarulŭ afacerilorŭ estraordinare“ ale Papei și capitularŭ la catedrala dela St. Petru. Galimberti este și directorulŭ ḑiarului „Moniteur de Rome“, care este inspiratŭ directŭ dela Curiă. Galimberti a fostŭ trimisŭ la Berlinŭ sĕ represente la festivitățĭ pe Papa Leone XIII, pentru că este unŭ omŭ de încredere alŭ acestuia și elŭ a condusŭ și până acuma negociările pentru încheierea păcii cu guvernulŭ germanŭ. Și negociările în afacerea de arbitriu asupra insulelorŭ Caroline a condus'o Galimberti. Papa sĕ se fi esprimatŭ, că dênsulŭ are marĭ merite pentru pacea bisericei cu Germania și de aceea voiesce sĕ-lŭ numéscă secretarŭ de statŭ. Galimberti are însĕ mulțĭ inimicĭ între cardinalii și prelații curții papale și aceștia suntŭ fórte iritațĭ și nemulțămițĭ, după ce au înțelesŭ, că în contra vechiei datine Papa voiesce sĕ numéscă în postulŭ celŭ mai înaltŭ alŭ Curiei pe unulŭ, care nicĭ nu e încă cardinalŭ, nicĭ n'a fostŭ măcarŭ nunțiu și care, după părerea lorŭ, este unŭ popă liberalisătorŭ, care nu servesce adevĕratele interese ale Vaticanului.

„Agenția Havas“ raportéză din Atena, că depeșele din Sofia, carĭ vorbescŭ, că Grecii ar pregăti la fruntarii o rĕsculare în Macedonia, nu suntŭ decâtŭ nisce machinațiunĭ ale Bulgarilorŭ, carĭ pregătescŭ o invasiune în Macedonia. Numai spre a seduce opiniunea publică europénă, Bulgarii impută Grecilorŭ aceste machinațiunĭ. Din Atena se asigură, că Grecia întrégă, guvernŭ și poporŭ, dorescŭ mănținerea statului quo în Macedonia, și se străduiescŭ de a'lŭ și susținé. De unde urméză, că nicĭ o încercare de-a rĕscula Macedonia nu va afla sprijinŭ la Grecĭ.

Alexandru de Battenberg și România.

Predicatorulŭ Koch atinge în memoriulŭ sĕu și relațiile prințului Alexandru cu România. In cap. 4-lea descriindŭ pe Zancov și pe Karavelov, carĭ fuseseră miniștrii, Koch ḑice:

Zankov e unŭ omŭ cu mintea mărginită, lesne coruptibilŭ și fără caracterŭ. Karavelov e tipulŭ unui omŭ pe jumĕtate instruitŭ. Ca omŭ de statŭ n'are nicĭ o valóre; pentru a'șĭ masca tradarea sĕvîrșită la detronarea principelui, publică acum de curêndŭ nisce destăinuirĭ privitóre la nisce negocierĭ ale principelui Alexandru cu România. Elŭ povesti într'unŭ jurnalŭ din Sofia că principele ar fi oferitŭ României teritoriulŭ bulgarŭ dela Rusciucŭ până la Varna, în casŭ decă regele Carolŭ va da ajutorŭ Bulgariei la o rĕscólă a Macedoniei! Nimicŭ adevĕratŭ din tóte aceste destăinuirĭ. Étă cum stă taptulŭ: Totŭ în acelașĭ timpŭ se făcù cunoscutŭ atâtŭ guvernului românŭ câtŭ și celui bulgarŭ că Rusia organiséză o rĕscólă în Macedonia, pentru a intări din nou posițiunea sa compromisă în peninsula balcanică.

In urma acesteia, cu ocasiunea unei visite ce principele Alexandru făcù la Bucurescĭ se făcù o schimbare de ideĭ intr'acesta, regele Carolŭ, și eminentulŭ sĕu ministru-președinte Brătianu. Se opină ce atitudine sĕ ia aceste două țĕrĭ în casulŭ când ar isbucni acea rĕscólă. Resultatulŭ finalŭ alŭ convorbirei era ca *principele Alecsandru sĕ întrebuințeze tótă influința sa pentru a man-*

ține liniștea în Macedonia. După cum se scie principele a și reușitŭ în acéstă privință.

Lucrările Camerei sub noulŭ ministerŭ începură prin alegerea lui Slaveikov ca președinte. Slaveikov e omŭ cum se cade și inteligentŭ. Desbaterile luară unŭ caracterŭ mai seriosŭ, însĕ nu se făcu mare ispravă. O lege privitóre la supușĭ fù alcătuită. Prin acea lege locuitorii bulgarĭ din Dobrogea deveneau cetățenĭ bulgarĭ numai prin actulŭ emigrărei în Bulgaria. Contra acestei legĭ protestă România și principele Alexandru *nicĭ nu o promulgà.*

Festivitățile din Berlinŭ.

Serata ce s'a datŭ în sala cea albă din castelulŭ regalŭ din Berlinŭ a fostŭ splendidă. Dintre 900 invitațĭ au luatŭ parte vr'o 390. Inainte de 9 óre sosiseră domnii și damele dela Curte, apoi ambasadorii cu soțiile lorŭ. După 9 óre apărù împĕrătesa, veselă der obosită, sprijinindu-se de unŭ bastonŭ, cu prințulŭ Wilhelm. După ea venì împĕratulŭ în uniformă de generalŭ de Gardes-du-Corps, cu regina Saxoniei. Urmară apoi regele Saxoniei cu regina României, regele României cu princesa de corónă, prințulŭ de corónă Rudolf cu marea ducesă de Saxonia și celelalte persóne princiare. Impĕratulŭ luà locŭ în mijloculŭ primului rendŭ, avendŭ în drepta pe regina Saxoniei, în stânga pe regina României. Acésta avea o rochiă de faille de unŭ galbenŭ palidŭ, de pe umerĭ cădeu în josŭ în unde până la genunchĭ mânecĭ deschise de tulle albŭ, peste peptŭ și spate purta o panglică roșiă de ordinŭ (decorațiă), în pĕrŭ unŭ micŭ penagiu de unŭ galbenŭ palidŭ și diamante împrăștiate. Ființa ei vioiă — dice raportorulŭ lui „N. fr. Presse« — ochiulŭ ei plinŭ de spiritŭ, armatŭ de cele mai multe orĭ cu lorgnon, cu care observa cu agerime, o făceau sĕ se distingă în totă societatea. Lângă regina României ședeau regele Saxoniei și împĕrătésa; acesta purta o rochiă de atlasŭ de unŭ verde marinŭ, bătută cu diamante, pene de colóre închisă în pĕrŭ, er partea din dĕrĕtŭ a capului era acoperită cu dantele creme. Bătea la ochĭ și marea princesă Vladimirŭ alŭ Rusiei cu rochiă de mătase rosa, garnisită cu blană de colore închisă. In alŭ doilea rendŭ ședeu în stânga prințulŭ de coronă Rudolf în uniformă de ulanŭ prusianŭ și în óre-care depărtare de elŭ mareșalulŭ Moltke; în drepta ședeu prințulŭ de Walles și ambasadorii. Serata începu cu representațiune teatrală și se finì după 11 óre.

Festivitățile din Berlinŭ au fostŭ turburate pe la medulŭ nopții printr'unŭ mare tumultŭ. O cetă de lucrătorĭ bețĭ însoțițĭ de o grămadă de poporŭ venì pe bulevardulŭ teilorŭ vrendŭ, în contra ordinului poliției, sĕ trecă pe la palatŭ. Oficerii poliției provocară de repețite orĭ pe lucrătorĭ sĕ se depărteze, der aceștia nu voiră și căutară sĕ pĕtrundă cu forța. Lucrurile ajunseră la încăerare, în care polițiștii usară de săbii, căcĭ poporulŭ era iritatŭ. Au fostŭ câteva rănirĭ grele și multe arestărĭ.

Cu ocasiunea acestorŭ festivitățĭ și anume după gratulațiunile principilorŭ între carĭ se afla și prințulŭ japonezŭ Kometsu, impĕratulŭ vestì logodna prințului Enricŭ cu princessa Irina, fiica marelui duce de Hessa.

Iluminațiunea a fostŭ de rendulŭ acesta mai splendidă și mai generală decâtŭ oricând dela întemeiarea imperiului. Intregŭ Berlinulŭ se afla într'o mare de lumină afară de artisticele decorațiunĭ cu care se 'mpodobise capitala imperiului germanŭ.

SCIRILE DILEI.

Ministrulŭ *Trefort* a ordonatŭ, ca în unele comune săsescĭ din cerculŭ bisericescŭ alŭ *Bistriței* sĕ se instaleze *învĕțătorĭ ajutătorĭ* pentru instrucțiunea poporală maghiară și anume pe lângă acei învĕțătorĭ, carĭ după lege nu suntŭ obligațĭ a depune esamenŭ de limba maghiară.

—x—

Prin diare se publicase scirea, că Kulturegyletulŭ ar fi înaintatŭ ministrului de honvedĭ *ofertele industriașilorŭ din Bistrița* privitóre la *liferărĭ.* Acum se dovedesce, că scirea e neadevĕrată. Curelarii și cismarii din Bistrița presentaseră oferte, dér prin camera de comerțŭ din Clușiu. După două dile primiră ofertele îndĕrĕtŭ cu observarea, că terminulŭ de predare e finele lui Maiu, er nu alŭ lui Iunie și prin urmare sĕ modifice ofertele în acestŭ sensŭ. Scurtându-se terminulŭ și prețurile fiindŭ micĭ, industriașii din Bistrița n'au mai făcutŭ oferte. Se miră de altă parte aceștia, cum pelarii din Deșiu potŭ preda cu 30 cr. chilogr. de mărfurĭ de pele, și încă *bune* și *solide,* când Deșenii stau multŭ mai rĕu în unele privințe, cum e cu cumpĕrarea peilorŭ ș. a., decâtŭ Bistrițenii.

—x—

După cum spune „Nemzet“, deputatulŭ Ludovicŭ *Meszlenyi* va interpela pe ministrulŭ de honvedĭ asupra rĕspunsului ce l'a datŭ deputațiunei studenților universitarĭ, carĭ petiționaseră sĕ depună esamenulŭ de oficerĭ în limba maghiară. Ministrulŭ disese, între altele, în rĕspunsŭ că „nicĭ nu cuteză sĕ facă o asemenea propunere.“

—x—

Comitetulŭ parochialŭ alŭ bisericei *Sf. Treime* din locŭ (cetate) în numele comunei bisericescĭ ca virilistă a alesŭ de representantŭ în comuna orășenéscă pe d-lŭ *Petra-Petrescu.*

—x—

Se crede că *raporturile urbariale în domeniulŭ Branului* se vorŭ regula încă în anulŭ acesta, decă va fi nevoiă pe calea legislațiunei.

—x—

Gremiulŭ comercialŭ din locŭ a adresatŭ magistratului o petițiune pentru *introducerea unui alŭ doilea tĕrgŭ de septĕmână.* Representanța orășenéscă în ședința de Mercurĭ, la propunerea comitetului, a înapoiatŭ petițiunea la magistratŭ spre a se cere mai ântéiu și părerea celorlalte gremii comerciale de aci și a reuniunilorŭ industriale.

—x—

Calfa de cismarŭ din *Clușiu* Franz *Vernes* a luatŭ din diferite prăvălii pălării, ghete ș. a. dicendŭ că pentru persóne distinse ce l'au însărcinatŭ cu aceste comisione, și le-a vêndutŭ negustorului de vechiturĭ Salamon *Kampel* cu prețurĭ forte eftine, așa d. e. 10 pălării, în valóre de 33 fl. 50 cr., cu 6 fl. S'a pornitŭ cercetare penală contra amêndurora.

De lângă Murĕșiu, 20 Martie 1887.

Incă unŭ casŭ de prigonire voiescŭ sĕ vi-lŭ împărtĕșescŭ astădĭ întocmai după cum mi s'a relatatŭ astă tomnă, când petrecui mai multe dile în Alba-Iulia: Fisculŭ regescŭ șĭ-a vêndutŭ totŭ dreptulŭ proprietarŭ din comuna Musca și munții apusenĭ cu mai multe mii florinĭ locuitorilorŭ din acea comună și prin pace judecătorescă șĭ-a reținutŭ numai dreptulŭ crâșmăritului. După ce aceea împăciuire s'a întăritŭ și de către In. Ministeriu regescŭ ómenii se simțeau odihnițĭ, der n'au trecutŭ mulțĭ anĭ și procuratura regéscă a domeniilorŭ fiscului a intentatŭ 12 procese ordinarie contra a 12 proprietarĭ de moră din comuna Musca pentru ca ei sĕ-i recunoscă dreptulŭ de taxă à 3 fl. anualĭ, titlu dreptului de morăritŭ, și totodată sĕ i încuviințeze ca elŭ sĕ se intabuleze ca comproprietarŭ pe realitățile de móră.

In prima instanță și chiar în a 2 instanță proprietarii au fostŭ judecațĭ în petitŭ cu tóte că era la acte împăciuirea judecătoréscă, prin care fisculŭ reg. îșĭ vêndu-se orĭ ce dreptŭ proprietarŭ din teritoriulŭ comunei. Prin aceste judecățĭ s'au causatŭ în fiăcare causă spese enorme bieților ómenĭ și cu tóte că la In. Curiă s'au nimicitŭ acele sentințe și actorele a fostŭ respinsŭ cu acțiunea, spesele procesualĭ s'au ridicatŭ reciprocŭ unele față de altele, prin ceea ce s'a esoperatŭ cumcă ómenii plătiră pe timbre și spese procesuale mai multŭ decâtŭ aveau a plăti chiar décă venea treaba la rĕscumpĕrarea acelui dreptŭ afirmatŭ de actorele, căcĭ acela nu represinta mai multŭ de 50 fl. capitalŭ conformŭ legei urbariale.

Nu a fostŭ destulŭ cu atâta, ci din motivŭ, ca advocatulŭ celorŭ incusațĭ sĕ-șĭ pérdă curagiulŭ de-a mai apĕra interesele ómenilorŭ persecutațĭ pe nedreptŭ față cu în. erariu, la tribunalulŭ din Alba-Iulia s'au reportatŭ tote apelațiunile provĕdute cu timbru corĕspundĕtorŭ în fiescecare causă cu câte 112 fl. pedepsă ridicată, care face de 12 orĭ atâta, o sumă destulŭ de considerabilă. Se pricepe cumcă repertatulŭ advocatŭ a apelatŭ acele impunerĭ de plătire, însĕ ca adevĕrulŭ sĕ nu poță sĕ se validiteze din partea tribunalului reg. din Alba-Iulia s'a notificatŭ cumcă obiectulŭ de cértă nu se póte prețui (unŭ mare neadevĕrŭ) și cumcă procesulŭ ar fi fostŭ intentatŭ contra comunei întregĭ, ceea ce încă nu este așa — căcĭ au fostŭ 12 procese contra proprietarilorŭ de moră intentate și nu contra comunei.

Direcțiunea financiară din Sibiiu a întăritŭ pe basa acesta acele impunerĭ de plătire, și apoi începură pașii de esecuțiune asupra advocatului respectivŭ. La în. judecătoriă administrativă financiară din Buda-Pesta ajungendŭ aceste cause în 2 senate, în unŭ senatŭ tóte impunerile s'au nimicitŭ, până când în celălaltŭ senatŭ ținendŭ la nota tribunalului regescŭ din Alba-Iulia, au respinsŭ apelațiunile susținendŭ în vigore o amendă de vr'o 800 fl. v. a. In urmă ambele sentințe s'au așternutŭ încă în Augustŭ a. tr. la în. Ministeriu reg. de finanțe fără ca până acum sĕ se resolve contrastulŭ dintre aceste sentințe aduse în unele și acele cause.

Acum on. publicŭ se judece, că unde ajungŭ Românii zeloșĭ și cum se potŭ încă susține față cu atâtea vecsărĭ, persecuțiunĭ și neindreptățirĭ!

Amŭ disŭ în Nr. 55 alŭ „Gaz. Trans.« din anulŭ acesta la „Scirile dilei«, că amŭ primit din altă parte informațiunĭ mai favorabile despre afacerea împrumutului bisericei române gr. or. din Hermanŭ. Aceste informațiunĭ nĭ au venitŭ chiarŭ dela cei mai interesațĭ în causa, adecă dela comitetulŭ parochialŭ din Hermanŭ. Concedêndu-ne spațiulŭ publicămŭ adĭ rectificarea acestui comitetŭ, lăsândŭ rĕspunderea despre cele cuprinse întrinsa cu totulŭ în sarcina celorŭ subscrișĭ:

Hermanŭ, 4 (16) Martie 1887.

Prea stimate d-le Redactorŭ! Informațiunile câștigate de d-vóstră în cestiunea Hermanului, ce-o predică notița din Nr. 46 1887 Vĕ asigurămŭ, că suntŭ nebasate și făcute de o persónă rĕu voitóre positiunei Românilorŭ din Hermanŭ. Nu e dreptŭ că comuna nóstră bisericéscă ar datora de presinte la societatea de împrumuturĭ din

---

FOILETONU.

Cum scriu Ungurii istoria?

(Urmare).

„Valachulŭ e setosŭ de sânge de rĕsbunare. Ce omŭ în viață ar fi altfelŭ, decă n'ar fi auditŭ încă de micŭ copilŭ, ce e bine și ce e reu, decă nu i s'ar fi spusŭ: „Nu face altuia aceea, ce nu-țĭ place ție sĕ-țĭ facă alții«, decă nu i s'ar fi spusŭ încă de timpuriu: »sĕ nu iai ce e alŭ altuia, poțĭ lăsa rĕsbunarea la lui Dumnedeu și superiorității“, decă nu s'ar fi păditŭ de rĕu prin esemplele ómenilorŭ bunĭ, decă puterea religiunei divine, care rĕspândesce iubire, n'ar fi aruncatŭ în frageda lui inimă sĕmênța spre bine, sĕmênța, care indémnă pe omŭ în totŭ decursulŭ vieții spre bine.«

„Nu e destulŭ a dice că: „Valachulŭ e ca vita lui.“ Vai vouĕ, carĭ nu l'ațĭ crescutŭ altmintrea, vouĕ, carĭ avețĭ rĕspunderea pentru sufletulŭ sĕu! Voi, superiorii preoțilorŭ, episcopĭ și igumenĭ ai mănăstirilorŭ, alungațĭ Popii vostrĭ și cresceți-vĕ preoți carĭ potŭ și voescŭ a fi folositorĭ poporului. Cei de acum nu suntŭ numai fără cunoscințe, nu arareorĭ suntŭ prefăcuțĭ și rĕutăcioșĭ și astfelŭ voiescŭ sĕ facă și pe turma lorŭ. Arareorĭ se ivesce unŭ procesŭ criminalŭ cu unŭ Valachŭ, în care sĕ nu fie și popa amestecatŭ. Vecinii noștrĭ suntŭ atâtŭ de irități, încâtu fără sfială strigă: lângă unŭ Valachŭ spêndaratŭ, după dreptŭ și cuviință, ar trebui spêndaratŭ fără de nicĭ o cercetare și popa, elŭ e causa, că Valachulŭ a fostŭ spêndaratŭ, căcĭ nicĭodată nu l'a învĕțatŭ: Sĕ nu omorĭ, ci sĕ lașĭ resbunarea ta lui Dumnedeu și superiorității.'

»Acéstă vină a popilorŭ valachĭ nu o-am auditŭ din gura unuia seu altuia. Toțĭ vorbescŭ astfelŭ despre ei. Eu nu cunoscŭ limba lorŭ, ca sĕ mĕ potŭ convinge singurŭ despre lipsa lorŭ de cunoscințe. Decă mai are valóre proverbulŭ: „cum e turma așa și păstorulŭ,“ atuncĭ vina e prea moderatŭ esprimată. Ba am vĕdutŭ și multe obiceiurĭ, carĭ te facŭ sĕ presupunĭ o mare nesciință despre ei de o parte, ér de altă parte poțĭ vedea rĕutatea lorŭ. — Și acum stă lucrulu totŭ așa? — Durere, încă totŭ așa!“

»Brațulŭ superiorității lumescĭ nu e suficientŭ spre a schimba inimile Valachilorŭ. Ar fi și periculosŭ, decă ar voi Comitatele sĕ se ocupe espresŭ cu acesta. Vicecomitele care s'ar încerca sĕ propage așa ceva, ar trebui sĕ-șĭ păzescă pelea. Popii găsescŭ destui omenĭ, carĭ suntŭ făcuțĭ de a fi vicecomițĭ.«

»Aceștĭ haiducĭ suntŭ într'adevĕrŭ o plagă pentru bănățenĭ, o spaimă pentru amploiațĭ. Din causă că nu credeamŭ ce se povestea, am petrecutŭ la ei mai multŭ decâtŭ mĭ-am propusŭ. — Conducĕtorulŭ lorŭ este cu deosebire unulŭ, care crede că lui orĭ tatălui sĕu orĭ unuia dintre consângenii sĕi i s'a făcutŭ nedreptŭ: Elŭ crede că are causă, sĕ caute satisfacțiune pentru sine seu pentru consângeanulŭ sĕu. Valachii onoréză memoria consângenilorŭ lorŭ, chiar décă aceștia ar fi muritŭ în furcĭ. Abia pomenesce unulŭ de nescai sentimente de rĕsbunare și îndată îșĭ aflá soțĭ. Cu acestia se duce pe teritoriulŭ turcescŭ, cere scutŭ, care i se dă după ce se obligă a plăti unŭ tributŭ anualŭ. — Iarna petrecŭ haiducii în Turcia. Primăvéra se întorcŭ în patria lorŭ. La începutŭ observau órecare întâietate între ei, către nenorocițĭ se purtau mai omenesce. Scopulŭ lorŭ e: a căuta mijloace de traiu și a fura atâția banĭ, câțĭ le trebuie ca sĕ plătiască tributulŭ și sĕ trăiască comodŭ peste iarnă, până va veni timpulŭ rĕsbunării. — Se ducŭ în sate, cerŭ mijlóce de traiu și ceva banĭ, în casulŭ contrarŭ punŭ focŭ satului. Țĕranii le dau ce au cerutŭ și trăescŭ în liniște. Ei nu îi pârĕscŭ la autoritățĭ, parte pentru că nu e obiceiulŭ lorŭ, parte pentru că le este frică de rĕsbunare. Cetățile le ocolescŭ haiducii. Călĕtorii scapă după ce le-a datŭ ceva parale. Cu câtŭ se apropiă tómna și se schimbă funcționarii lorŭ, cu atâtŭ mai tare cresce aviditatea și grija lorŭ pentru mijlocele de traiu pentru earnă. Ei devinŭ totŭ mai neumanĭ, cu câtŭ se micșoréză dilele, călĕtorii suntŭ cu totului totŭ desgolițĭ, adeseorĭ omorîțĭ. Când se retragŭ în Turcia începŭ a da focŭ la cetățĭ: astfelŭ au pusŭ focŭ acum

locŭ (Vorschuss-Verrein) precum nicĭ aceea, că biserica n'ar fi avutŭ nicĭ în trecutŭ nevoiă de imprumuturĭ, ba chiar cu finea anului 1885, pentru care posedămŭ absolutoriulŭ dela Venerabilulŭ Consistoriu deja de multŭ biserica nóstră a fostŭ datóre 400 fl., apoi s'a simţitŭ necesitatea a se mai imprumuta banĭ încă şi în primăvera anului 1886 pentru acoperirĭ de spese ale parochiei la carĭ se înţelege a trebuitu a se face întrebuinţare şi de sigilulŭ bisericei. A se fi imprumutatŭ banĭ în numele bisericei de cineva, este o golă scornitură rĕutăciósă.

Parochia Hermanului, ce e dreptŭ, a devenitŭ una dintre parochiile mai bune, aşa că în viitorŭ póte nu va mai avea lipsă de imprumuturĭ, acesta însĕ prin stăruinţele neobosite ale conducĕtorilorŭ afacerilorŭ bisericescĭ şcolare şi fundaţionale, neconsiderândŭ oposiţiunile stângace, carĭ s'au vĕḑutŭ şi se vĕdŭ că lucră în detrimentulŭ comunei bisericescĭ.

Cumcă 2 parochienĭ, epitropii actualĭ, au fostŭ traşĭ la dare de semă din partea Prea Onoratului domnŭ Ionŭ Petricŭ, protopopulŭ tractualŭ, în urma unorŭ arĕtărĭ, este dreptŭ, der la 18 Faurŭ a. c. s'a legitimatŭ şi documentatŭ nevinovăţia lorŭ; ér prin hârtia acestui Prea On. oficiu protopresbiteralŭ de sub Nr. 134/1887 dtto. 18 Faurŭ, a. c. st. v. trimisă subscrisului comitetŭ parochialŭ, fură declaraţĭ de bărbaţĭ conscii de chemarea lorŭ şi indreptăţiţĭ la continuarea serviţiului şi funcţiunei lorŭ, căcĭ au documentŭ cu acte valide, că biserica nu mai este de facto nimicŭ datóre, după cum a sciutŭ şi scie şi subscrisulŭ comitetŭ parochialŭ.

Comitetulŭ parochialŭ rom. gr. or.

Membrii comitetului:

Adreiu Nanŭ m. p. preşedinte, *Ioanŭ Vilicanŭ*, *Ioanŭ Olteanŭ*, *Achimŭ Tomi*, *George Vladŭ*, *Iónŭ Cristolovian*, (prin *Alexandru Dogariu*, notar); *George Goicea*, m. p. *Vasilie Rucărianŭ* m. p.

Mulţămită publică. — In folosulŭ scólei gr. cat. din Gyó-Tulgeşŭ inteliginţa română din munţii rĕsăritenĭ a arangiatŭ la 29 Ianuariu n. c. unŭ balŭ în sala d lui Várteresz Bogdanŭ din locŭ; membrii arangiatorĭ, Constantinŭ Stanŭ şi Iuliu Grecu, dându-şĭ tótă silinţa au decoratŭ sala de jocŭ frumosŭ şi şĭ-au sciutŭ câştiga participanţĭ la acea petrecere, la care au luatŭ parte următorii d-nĭ: Lazár Janos fisolgăbirĕu, care au contribuitŭ 2 fl., Lázár Istvan 1 fl., Lázár Moni 1 fl., Török Antal senior şi familia 4 fl., Török Antal juniorŭ şi familia 2 fl., Roth Albert farmacistŭ 1 fl., Engel Iosef 2 fl., I. Musulinŭ şi familia 2 fl. Miklos Antal 2 fl, Iekel Mihaiu 2 fl., Müllfay Sándor medicŭ 2 fl, Gencsi Janos croitorŭ 1 fl., Varteresz Bogdanŭ 1 fl., Dobribanŭ Petru primatŭ 1 fl., Kabdebo Vidor notarŭ cercualŭ 2 fl., Mitiţia Popoviciu din România 20 francĭ, Nicolae Sórecŭ 8 fl., Ioanŭ Horea, căp. la armata română 20 francĭ, Valeriu Ciontŭ 2 fl., Burbescu Ionŭ şef. vamei Prisecanĭ 10 francĭ, Ionŭ Mera s.-locotenentŭ 2 fl., Petrache Perjole notarŭ 3 fl., Costică Sirigeanu 2 fl., Petrache Iancu 2 fl., F. Davidescu inginerŭ regalŭ r. 20 francĭ, Suleiman Hagi beiu comer. 20 francĭ, Doppra György 3 fl, Chiriacŭ Rosescu învĕţătorŭ 1 fl., Mihai Dobreanu, parochŭ din locŭ 1 fl., Ioanŭ Dobreanu parochŭ gr. cat. Corbŭ 2 fl., Augustinŭ Dobreanu 2 fl., Korpos Adam 1 fl., D na vĕduva Ioane Spiru 1 fl., Ioanŭ Niculescu 3 fl., Boga Imre comand. de post. gendarm. d. locŭ 1 fl., Remŭ Remoncianu 1 fl., Ciobotariu Gavrilŭ 3 fl, Trifŭ Grigoriu 2 fl., Stefanŭ Cojocarŭ 2 fl., Ioanŭ Urziceanu 1 florinŭ.

Suma venitelorŭ face 105 fl., 45 cr. S'au spesatŭ 42 fl. 92 cr., rĕmâne în folosulŭ scolii venitŭ curatŭ 62 fl. 53 cr.

Pentru aceste darurĭ marinimóse Senatulŭ scolasticŭ aduce pe acéstă cale mulţămită publică atâtŭ membrilorŭ arangiatorĭ, câtŭ şi d-lorŭ participanţĭ, carĭ ne-au sprijinitŭ cu contribuirile lorŭ în scopulŭ filantropicŭ.

Gyó-Tulgeşiu, Februariu 1887.

Ioanŭ Nicolescu,
casierŭ prov. scolasticŭ.

Ultime scirĭ.

Berlinŭ, 24 Martie. — Din sorginte oficiósă se anunţă, că după serbările aniversării nascerii împĕratului se vorŭ ivì iarăşĭ neliniscirile de mai nainte. Se ḑice că atitudinea Franciei e din cele mai îngrijitóre şi că va rĕmâné aşa pe câtŭ timpŭ Francia nu va recunósce cu lealitate consecinţele tratatului dela Francfort. Mĕsurile de rigóre ce se iau în Alsaţia-Lotaringia sunt recunoscute ca neefficace în contra agitaţiunii francese ce se manifestă în aceste provincii.

Petersburgŭ, 24 Martie. — Pórta a cerutŭ Rusiei sĕ declare, care suntŭ vederile sale privitóre la o schimbare complectă a Regenţei şi a ministerului. Pórta cere asemenea Rusiei sĕ se înţelégă cu puterile spre a desemna unŭ candidatŭ la tronulŭ Bulgariei.

Petersburgŭ, 24 Martie.— Nihiliştii s'au întrodusŭ în oficiulŭ poştelorŭ din Astracan, printr'o suterană ce o săpaseră sub edificiu, şi au furatŭ mai multŭ de 200,000 ruble.

Petersburgŭ, 24 Martie. — Patru generalĭ, carĭ dirigŭ serviciulŭ miliţiei şi gendarmeria, au primitŭ scrisorĭ ce conţinŭ ameninţărĭ cu mórte.

Berlinŭ, 24 Martie. — Regele şi Regina României au visitatŭ erĭ dimineaţă arsenalulŭ. Onoruri e au fostŭ făcute de colonelulŭ Ising şi directorulŭ Weiss. Regele Carolŭ era în uniformă de dragonĭ. Maiestăţile Lorŭ examinară arsenalulŭ în tóte detaliile sale, sala de arme atrase mai cu seamă atenţiunea lorŭ. După ameaḑĭ Maiestăţile Lorŭ au asistatŭ la şedinţa Camerii Seniorilorŭ Séra, Regele şi Regina au asistatŭ la representaţiunea de gală dată la Operă. Se danţa unŭ baletŭ „Sardanapal“ Maiestăţile Lorŭ erau în marea loje imperială, cu împĕrătésa Germaniei, Regele şi Regina Saxoniei şi marele duce de Meclemburg Schwerin.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 26 Martie. — Comisiunile speciale ale camerei magnaţilorŭ au primitŭ convenţia vamală şi comercială cu Austria în generalŭ şi în specialŭ. Desbatere mai viuă a provocatŭ cestiunea regularei valutei, la care ministrulŭ preşedinte accentuă necesitatea regularei şi puse în perspectivă o anchetă în curêndŭ. După primirea tarifului vamalŭ ca basă a desbaterei speciale, s'a resolvatŭ acela până la vama pe petroleu. In cursulŭ desbaterei, contele Iuliu Andrassi şi Paul Somssich se declarară ca aderenţi hotărîţĭ ai sistemului vamalŭ protecţionistŭ, pe când ministrul preşedinte se mărturisì în teoriă ca aderentŭ alŭ sistemului liberŭ schimbistŭ, cu tóte astea elŭ trebue sĕ ţină sémă aḑĭ de tendinţele politice vamale. Mai departe accentuà ministrulŭ preşedinte necesitatea teritoriului vamalŭ comunŭ între Ungaria şi Austria. Desbaterea se continuă aḑĭ.

ROMA, 26 Martie. — După cum comunică ḑiarele, ar fi în nascere unŭ cabinetŭ de coaliţiune Depretis-Crispi.

DIVERSE.

Nu e nicĭ o mirare că sêrmanii popĭ nepoliticĭ se lăsau în totŭ feliulŭ de conjecturĭ Nu era p'atuncĭ — póte cu escepţiunea Katharinei II — nicĭ unŭ plănuitorŭ mai cuteḑĕtorŭ, ca Iosifŭ II. Când cu alianţa ambilorŭ domnitorĭ a fostŭ de o parte restabilirea imperiului romanŭ de ostŭ, de altă parte a celui de vestŭ nu cugetŭ reservatŭ, dér neesprimatŭ. O parte dintre aceste planurĭ îi privia pe Valachĭ tare de aprópe şi deşĭ alianţa rĕmase încă secretă. Totuşĭ sĕ vorbia câte ceva despre scopurile ei. Katharina visa pentru nepotulŭ sĕu tronulŭ Constantinopolului şi era înţelésă cu împĕratulŭ în ce privesce împărţirea Turciei. „Intre cele trei imperii trebue ridicatŭ unŭ statŭ independentŭ. Acestŭ statŭ, Dacia vechiă şi Basarabia sub unŭ domnitorŭ ce aparţine naţiunei predomnitóre acolo. (Bekenntniss)“. Astfelŭ scrie împĕratului Ţérina în 21 Septemvre 1782. Iosifŭ n'a făcutŭ nicĭ o întrebuinţare în contra ambelorŭ principate greco-neunite, d'intre carĭ numesce elŭ Dacia unŭ regatŭ, numai cere neşte avantage pentru sine, între altele libera navigaţiune pe Dunăre. Este de a se considera ca unŭ lucru constatatŭ, că diplomaţia ruséscă a pusŭ totulŭ în mişcare în România, spre a pregăti esecutarea acestui planŭ. O ţéră mare independentă, de o naţiune şi o credinţă: acesta era strigătulŭ în România de aḑĭ, şi popiĭ din vecina Transilvanie sĕ nu fi auḑitŭ nimicŭ?

Culmea artei de a mânca. — Iohan Bull, distrugĕtorulŭ în massă a sângerróselor roastbeefurĭ a ajunsŭ în arta de a mânca până la „posibilulŭ stomachului“; pe ultima tréptă în mâncare se află vegetariatulŭ cu bucile prăbuşite, care simte către adoratorii carnei mai multŭ dispreţŭ decâtŭ compătimire omenéscă. Precum arătă docentele universitarŭ Dr. Lewy într'o conferinţă ţinută în clubulŭ amploiaţilorŭ căii ferate despre mâncare, se cuprindŭ pe scurtŭ ambele scale contrarĭ în arta mâncărei în două sisteme: »dietă de îngrăşare“ şi »vegetarianismŭ. *Dieta de îngrăşare* se urmeḑă în Anglia, unde numĕrulu părtaşilorŭ ei e în crescere continuă. Acéstă dietă constă din nouĕ mâncărĭ pe ḑi, carĭ se consumă după cum urmeză: *7 óre diminéta*: $^{1}/_{2}$ litru lapte, *8 óre*: cafea cu smêntână 80 grame raastbeef rece, 3 fêlii pâne cu untŭ, o farfuriă cu cartofĭ prăjiţĭ, *10 óre*: $^{1}/_{2}$ litru lapte, 3 pesmeţĭ, *12 óre*: $^{1}/_{2}$ litru de lapte, *1 óră*: supă de carne de vită, 200 grame carne de pasĕre, puree de cartofi, 120 grame compotŭ, prăjiturĭ dulcĭ, $2^{1}/_{2}$ *óre*: $^{1}/_{2}$ litru lapte, $5^{1}/_{2}$ *óre*: $^{1}/_{2}$ litru lapte, 80 grame friptură rece, 2 fêlii de pâne cu untŭ, *8 óre*: 80 grame friptură, 1 pesmetŭ, $^{1}/_{2}$ litru lapte, în fine la $9^{1}/_{1}$ *óre*: $^{1}/_{2}$ litru lapte, 2 pesmeţĭ. Acéstă abundantă dietă se esercită partea cea mai mare de Engleze delicate nervóse, care afară de aceea se electriseză şi maséză. — Lista de bucate a unni *vegetarianŭ* de observarea cea mai strictă este urmatórea: *dejunŭ*: supă urluită şi cacao séu lapte, pâne grumbă, fructe, miere, lictarŭ: *prânḑu:* supă de rêntaşŭ séu de fructe. morcovĭ séu alte legume ca: varḑă chilŭ, sparanghelŭ, mazĕre, linte, bobŭ, cartofi, arpăcaşŭ, meiu, hrişcă, lapte, prăjiturĭ, fructe şi pâne urluită; *séra*: fructe, o a doua mâncare de plante şi pâne urluită. Beuturĭ, ce le bea unŭ vegetarianŭ, suntŭ: apă, limonadă, apă găzósă (de soda) şi sirupŭ de smeură. Singura mâncare potrivită încheiă Dr. Lewy, este o potrivită amestecătură de carne şi de plante.

Papa şi Bismarck. — De câteva ḑile s'au rĕspânditŭ în oraşele Germaniei nisce foi volante, pe care suntŭ făcuţĭ Papa şi Bismarck. Papa e îmbrăcatŭ într'unŭ costumŭ da cuirasierŭ, ér Bismarck în costumulŭ Papei. Papa, stândŭ cu mâna pe umĕrulŭ lui Bismarck, îi ḑice: — De când eu conducŭ politica Europei şi tu conducĭ biserica, aşa e, că lucrurile mergŭ bine?

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureşianu**

---

câţĭ-va anĭ Oraviţei, o cetate în care locuesce unŭ conte cu consilierii, consângenii şi amploiaţii lui.«

Precum acestŭ scriitorŭ — continuă istoriculŭ ungurŭ — aşa şi autorităţile privescŭ causa principală a rĕului în preoţime şi în necultura poporului. Ca mijloculŭ celŭ mai sigurŭ de mântuire se recomândă ridicarea de scolĭ, cultura mai bună a clerului. Cele două noţiunĭ totalŭ diferente una de alta — biserica şi puterea opusă legilorŭ — suntŭ, după opiniunea omenilorŭ nepreocupaţĭ, aicĭ întrunite. Şi este sigurŭ, că mişcarea Valachilorŭ prin participarea popilorŭ ia o fisionomiă propriă.

Nu trebue sĕ comparămŭ pe popa de atuncĭ cu celŭ de aḑĭ. Elŭ nu aparţinea classei culte, ci poporului din care a eşitŭ.

Poporulŭ nu avea aristocraţiă lumeascá, sigura posiţiă mai înaltă, ce o putea ajunge unŭ Valachŭ câtŭ timpŭ aparţinea poporului sĕu, *era posiţia unui popă. O înaltă posiţiă, nu pentru venitele séu demnitatea lui, ci pentru puterea lui asupra sentimentelorŭ.**) Popa nu îi ridică pe Valachĭ pe o tréptă mai înaltă, ci se cobórá elŭ însuşĭ la ei şi sancţioneză superstiţiunile, obiceiurile lorŭ rele séu bune. Elŭ trăia sărăcăciosŭ, purta cu deosebire comerciu, dér totŭ ştia mai multŭ din lume ca consătenii sĕi. Şi cum trebuia sĕ se formeze imaginea despre lume în sufletulŭ unui popă zelosŭ, sĕracŭ, necultivatŭ! Elŭ vede pe episcopŭ bogatŭ şi putern icŭ, preotulŭ protestantŭ onoratŭ, se vede pe sine însuşĭ propagatorulŭ adevĕrului, fără vaḑă, dejositŭ în pulbere. Şi totuşĭ religiunea sa nu se susţine prin episcopĭ, între carĭ mulţĭ şĭ-au plecatŭ genunchii pentru bunurile lumescĭ, ci prin elŭ, celŭ despreţuitŭ, popă dela sate consideratŭ ca unŭ ţĕranŭ. Şi autorităţile nu făceau nicĭ o deosebire între popĭ şi ţĕrani. Unŭ juratŭ ameninţà pe unŭ popă ce i-a contraḑisŭ, cu închisóre, unŭ pretorŭ a pretinsŭ 25 de capete de vrăbii dela unŭ popă din Becse altfelŭ îi taiă barba. Unŭ popă e închisŭ în coşniţa găinilorŭ. Dér cum putea şi autoritatea sĕ respecte pe aceia, pe carĭ îi despreţuesce şi episcopulŭ lorŭ şi despre carĭ totŭ omulŭ scia, câtŭ de neculţĭ suntŭ, şi câtŭ de căḑuţĭ în patima beţiei.

Şi precâtŭ de despreţuitŭ e popa de străinĭ, cu atâtŭ mai cu mare reverinţă e privitŭ de poporulŭ sĕu. Dér decă poporulŭ sĕu, credinţa sa, ar ajunge domnitóre, ca în puternica Rusie, séu celŭ puţinŭ ca în Valachia! Katharina II se apropiă cu paşĭ puternicĭ de patria nostră. Armatele ei la sfârşitulŭ rĕsboiului turcescŭ 1768—74 cuceriseră Moldova şi Valachia. Pacea dela Kutsuk-Kainargi dă, cei dreptŭ, aceste provincii Turciei îndĕrĕtŭ, dér tocmai acéstă pace întărì influinţa rusescă în principate. Pórta trebue sĕ ia bisericele creştine în scutulŭ ei. Negustorĭ ruşĭ se grăbescŭ a-şĭ face filiale şi Turcia e în a. 1781 constrînsă a recunósce unŭ consulŭ rusescŭ în Bucurescĭ. »Acesta póte deveni pentru Portă unŭ omŭ periculosŭ, pentru că prin elŭ li se înlesnesce Valachilorŭ nemulţămiţĭ modulŭ de a cere în casŭ de lipsă ajutorulŭ Rusiei“, astfelŭ încheie Gebhardi istoria Valachiei la 1782. Cum se pare agitaţiunile rusescĭ avură bogate succese, Porta oprì în anulŭ 1785 cu ameninţarea pedepsei cu morte orĭ ce discusiune politică şi acestŭ ordinŭ trebuia sĕ se facă cunoscutŭ în tóte bisericele şi casele hospodarilorŭ.

Şi când cu rĕscóla din Transilvania, mulţĭ s'au gânditŭ la câştigarea Ruşilorŭ. Suspecţĭ erau cu deosebire negustorii ruşĭ, carĭ umblau prin ţéră cu icóne sfinte. In acte, cum amintesce Szilágyi, nu se aflau urme despre acésta. Rusia era p'atuncĭ nu numai în relaţiunĭ de pace, ci de pretiniă cu împĕratulŭ, şi politica lorŭ comună era îndreptată în contra Porţii. Dér cine póte calcula direcţiunea, în care îşĭ facŭ drumŭ pasiunile unui poporŭ înferbêntatŭ? Agitaţiunea a fostŭ în prima liniă religiósă. Vecinătatea Valachilorŭ şi Ruşilorŭ a esercitatŭ de sigurŭ o mare influinţă, deşi nu se póte dovedi din acte. Póte că ţĕranii n'au sciutŭ nimicŭ de acésta, au sciutŭ însĕ popii lorŭ.

(Va urma)

*) Ce bine ar fi, când totŭ preotulŭ ar şti folosi bine puterea, de care dispune! N. Fr.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 24 Martie st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	102 20	Bonurĭ croato-slavone	104.50
Renta de hârtiă 5%	89 45	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149 75	Imprumutulŭ cu premiu ung.	121 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 80	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinuluĭ	123 50
		Renta de hârtiă austriacă	81 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 —	Renta de arg. austr.	82 05
		Renta de aurŭ austr.	113 50
		Losurile din 1860	133.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 25	Acțiunile băncei austro-ungare	881 —
		Act. băncei de creditŭ ung.	294 95
Bonurĭ rurale ungare	105.—	Act. băncei de creditŭ austr.	286. —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6 00
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.59	Napoleon-d'orĭ	10 12
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 59	Mărcĭ 100 împ. germ.	62 70
Bonurĭ rurale transilvane	104 50	Londra 10 Livres sterlinge	127 75

Cursulu pieței Brașovu

din 25 Martie st. n. 1887

Bancnote românescĭ	Cump. 8.44	Vend. 8.48
Argint românesc	8.40	8.45
Napoleon-d'orĭ	10 07	10 10
Lire turcescĭ	11.30	11.40
Imperialĭ	10.33	10.38
Galbenĭ	5 95	6 —
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	101.—	102.—
„ „ „ 5%	98.—	99.—
Ruble Rusescĭ	112.—	113.—
Discontulŭ	7—10% pe anŭ.	

Anunțŭ.

Unŭ învĕțătorŭ cualificatŭ românŭ gr. c. în etate de aprópe 50 anĭ, ar dori a fi aplicatŭ ca **instructorŭ la copiĭ** în o familiă onestă, de orĭ ce confesiune, instrucțiă póte da în limbile patriei, **românesce, nemțesce** și **unguresce**, — mai póte fi și de ajutorŭ la economiă; — séu la alte afacerĭ.

Reflectanții binevoiască a sĕ adresa până la 3 Aprilie st. n. sub **P. A.** poste restante în **Kaczko** (Solnok-Doboka m.) 2—2

FARMACIA

J. PSERHOFER

Viena, Singerstrasse Nr. 15

la „goldenen Reichsapfel“

Pilule pentru curățirea sângelui, mai inainte numile »*Pilule universale*, merită cu totŭ dreptulŭ numirea din urmă, de óre ce in faptă nu esistă aprópe nicĭ o bolă, la care nu ar fi probatŭ în miĭ de casurĭ efectulŭ lorŭ miraculosŭ. In casurile cele mai cerbicóse, la carĭ multe alte medicamente s'au întrebuințatŭ înzadarŭ, s'a dobênditŭ cu aceste pilule de nenumĕrate orĭ și după unŭ scurtŭ timpŭ deplină însănătoșare. 1 cutióră cu 15 pilule 21 cr., 1 sulŭ cu 6 cutióre 1 fl. 5 cr., la trimiterĭ nefrancate cu rambursă 1 fl. 10 cr.

Trimițĕndu-se prețulŭ înainte costă cu espedarea francată 1 sulŭ cu pilule 1 fl. 25 cr., 2 sulurĭ 2 fl. 30 cr., 3 sulurĭ 3 fl, 40 cr., 4 sulurĭ 4 fl. 40 cr., 5 sulurĭ 5 fl. 20 cr., 10 sulurĭ 9 fl. 20 cr. (Mai puțin de unŭ sulŭ nu se póte trimite.

Au incursŭ o mulțime de scrisorĭ, prin carĭ consumătorii acestorŭ pilule mulțămescŭ pentru redobêndirea sănătății lorŭ după cele mai diferite și grele bole. Orĭ-cine a făcutŭ odată încercare, recomandă acestŭ medicamentŭ mai departe.

Reproducemŭ aci câteva dintre multele scrisorĭ de mulțămită.

Leongang, 15 Mai.

Prea onorate Domnule! Pilulele D-v. producŭ adeverată minune, ele nu suntŭ ca alte așa de multe medicamente recomandate, cĭ ele ajută întru adeverŭ aprope la tote bolele. Din pilulele, ce-am fostŭ comandatŭ la Pascĭ, am împărțitŭ cele mai multe la amicĭ si cunoscutĭ și au folositŭ la toțĭ, chiar și persone de o etate mai mare și cu diferite bole și defecte au dobênditu prin ele, deși nu perfectă sănătate, der totușĭ o îmbunătățire însemnată, și voescŭ a urma cu întrebuințarea lorŭ. Te rog dar a-mĭ mai trimite încă 5 sulurĭ. Din parte-mĭ și dela toțĭ, carĭ amŭ avutŭ deja norocirea prin pilulele D-v. ne redobêndi sănătatea cea mai cordială mulțemită.

Martin Deutinger.

Bega Szt-György 16 Februariu 1882.

Onorate Domnule! Nu Ve potŭ esprima în destulŭ cordiala mea mulțamită pentru pilulele D-v. de ore-ce pre lângă ajutorulu lui D-deu, consorta mea care deja ani îndelungațĭ au suferitŭ de miserere, s'a vindecatŭ prin pilulele D-v., și cu tote că și acum trebue din când în când se întrebuințeze din elo, totușĭ sănătatea ei s'au îmbunătățitŭ întru atâtŭ, în câtŭ pote se-și védă de tote ocupațiunile ei cu vioiciune juvenală. Acesta a mea mulțămită Ve rogŭ a o întrebuința spre binele tuturoru celoru carĭ suferu, și Ve rogu totodată, ca se-mĭ trimitețĭ din nou 2 suluri pilule și 2 bucățĭ săpunu chinezesc. — Cu deosebita stimă supusu **Alois Novak** primu-grădinaru.

Stimate Domnule! Presupunendu, că tote medicamentele D-tale voru fi așa de bune, ca renumitutu balsamu contra degerăturiloru, care în familia mea a făcutu unu sfirșitu grabnicu la mai multe umflăturĭ de degeratură, m am decisu pe lângă totă neîncrederea mea în așa numitele mijloce universale de lecuire, a lua refugiulu la pilulile curățitore de sânge ale D-tale, ca prin ajutorulu acestoru micĭ globulețe se bombardezu la emorrhoidele, de carĭ suferu de anĭ îndelungațĭ. Nu esitezu de locu a Ve marturisi acum, că suferința mea învechită dupe o întrebuințare de 4 septomânĭ a încetatŭ cu totulu, și că recomandu aceste pilule în cercul cunoscințeloru mele cu celu mai mare zelu. Nu am nimicu în contră și decă veĭ face întrebuințare în publicŭ de aceste ale mele șire, înse fără de subsemnarea mea.

Viena, 20 Februariu 1881.

Cu inaltă stimă **C. v. T.**

Balsam contra degerăturei de *I. Pserhofer*. de mulțĭ anĭ recunoscutŭ ca celŭ mai sigurŭ remediu contra suferințelorŭ de degerătură de totŭ felulŭ, precum și spre vindecarea ranelorŭ învechite etc. 1 borcăneŭ 40 cr.

Balsam contra gușilorŭ, remediu de încredere spre lecuirea umflăturilorŭ la gâtŭ. 1 flaconŭ 40 cr.

Essența de viĕță. *(Picăturĭ de Praga)* contra stomacului stricatŭ, a mistuirei rele și greutățilorŭ de totŭ felulŭ, unŭ remediu de casă escelentŭ. 1 flaconŭ 20 cr.

Suculŭ - Spitzwegerich, medicamentŭ de casă in genere cunoscutŭ și escelentŭ contra catarului, rĕgușelei și a tusei etc. 1 sticluță 50 cr.

Alifia americană contra rheumatismului, celŭ mai bunŭ medicamentŭ la tóte suferințele rheumatice, junghiurĭ, Ischias (bolă de tremurŭ), junghiu la urechĭ etc. 1 fl. 20 cr.

Lichiorŭ din burueni de Alpĭ dela W. O. Bernhard. 1 butelia 2 fl. 60 cr. ½ butelia 1 fl. 40 cr.

Esență pentru ochi de Romershausen. 1 butelia 2 fl. 50 cr. ½ butelia 1 fl. 50 cr.

Pomadă de Tanochinin de *I. Pserhofer*, de unŭ șirŭ de anĭ recunoscută de medicĭ ca cea mai bună dintre tóte remediile pentru crescerea pĕrului. Unŭ borcanu elegantŭ adjustatŭ 2 fl.

Plastru universalŭ de prof. Steudel, la rane din lovitură și înpunsŭ, la totŭ felulŭ de bube rele și la umflăturĭ învechite, ce se spargŭ periodicŭ la piciore, la degetŭ, la rănile și aprinderile de țițe și la multe alte suferințe de acestŭ soiŭ, s'a probatŭ de multe orĭ. 1 burcanŭ 50 cr.

Sare universală de curățenia de *A. W. Bulrich*. Unŭ remediu de casă escelentŭ contra tuturoru urmărilorŭ digestiunei stricate precum: durere de capŭ, ameţelă, cârcei la stomachŭ, acreală în gâtŭ, suferințe haemoroidale, constipațiune etc. 1 pachetŭ 1 fl.

Franzbrantwein 1 butelia 60 cr.

Prafŭ contra asudării piciórelorŭ, 1 Cuțiă 50 cr.

Medicamente Homöopatice de totŭ felulŭ se afla totdéuna gata.

Afară de preparatele aci numite se mai afla tóte specialitățile farmaceutice indigene și streine, anunțate prin tóte diarele austriace, și la casŭ, când unele din aceste specii nu s'ar afla în depositŭ, se vorŭ procura la cerere cu promptitudine și câtŭ se póte de eftinŭ.

Trimiterile prin poștă sĕ efectuéză iute, décă se trimite prețulŭ înainte, séu cu rambursă.

Trimițĕndu-se prețulŭ înainte, (mai bine prin mandatŭ poștalŭ) este porto postalŭ cu multŭ mai eftinŭ, decâtŭ la trimiteri cu rambursă. 8—12

Cumpĕrărĭ ocasionale

la

Kovásznai & Keresztesi

Grand Magazin cu articole de modă și confecțiunĭ pentru dame

Brașovŭ (Piața mare.)

Din causa localului nedestulŭ de încăpĕtorŭ suntemŭ în posițiune a desface *cu prețurĭ eftine* o parte din mărfurile nóstre precum: *materii pentru rochĭ de mătase* și *de lână, cretóne*, și *satină de spălatŭ, postavă* și *flanelă, covóre lungĭ* și pentru *canapele, mantile* și *mantale de ploe*.

Mai departe recomandămŭ bogatulŭ nostru depositŭ de *Chifon*, dela **Benedickt Schroll**, *chirting* pat., *Julett, Gradl* și *Calicot* în tóte lățimile și cu prețurile originale, precum și de tóte articolele aparținĕtóre de croitoria pentru dame și bărbați.

Se primescŭ și comande pentru *Toilete de mirese*, de *stradă* și *casă, mantale de plóiă* și *Jachete*, carĭ sĕ esecută cu promptitudine și în modulŭ celŭ mai elegantŭ.

Mostre se trimitŭ la cerere gratis.

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei“

se potŭ face cu începerea dale 1 și 15 ale fiecărei lunĭ, mai ușorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arĕtându-se și posta ultimă.

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ	3 fl. —
„ șese lunĭ	6 fl. —
„ unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru Romania și străinătate:

pe trei lunĭ	10 francĭ
„ șese lunĭ	20 „
„ unŭ anŭ	40 „

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Tarifa anunțurilorŭ și insertiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6

Pentru inserțiunĭ și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repețirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repețirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repețirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ și reducerĭ și peste cele însemnate mai susŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonați ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și postaultimă.

Décă se ivescŭ iregularitățĭ la primirea diarului onor. abonațĭ suntŭ rugațĭ a ne încunosciința imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sé se delătureze *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.